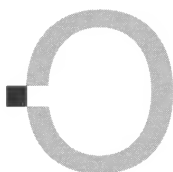

POVELJA GRADA ZAGREBA DODIJELJENA ETNOGRAFSKOME MUZEJU U ZAGREBU ZA IZLOŽBU *POKUĆSTVO U HRVATSKOJ*

Zvezdana Antoš
Etnografski muzej
Zagreb

Danu grada Zagreba, 16. studenoga 1999. godine Gradsko poglavarstvo dodijelilo je Povelju grada Zagreba Etnografskome muzeju za izložbu *Pokućstvo u Hrvatskoj* kojom je suvremenijim pristupom tumačenja etnografskih tema uspostavljen novi način prezentacije etnografske građe.

Od 10. rujna do 26. listopada 1998. godine u Etnografskome muzeju u Zagrebu bila je postavljena izložba ***Pokućstvo u Hrvatskoj***, *Etnološki pogled na unutrašnje uređenje doma* autorice Zvezdane Antoš. Postav izložbe osmislili su prof. Nenad Fabijanić i dizajnerica Nikolina Jelavić Mitrović. Multimedijски dio izložbe i CD-ROM tehnički je izradio informatolog Hrvoje Stančić, glazbu i CD-ROM odabrao je i prilagodio umjetnički ravnatelj Ansambla hrvatskih narodnih pjesama i plesova Lado Ivan I. Ivančan, likovno oblikovanje kataloga, plakata, CD-ROM-a osmislio je akademski slikar Ivan Piko Stančić. Režiju i kameru filma *Priča o katrigi* potpisuje Irena Ščurić, a fotografije Nino Vranić, Vid Barac i Robert Leš.

Prigodom izradbe postava ove izložbe željeli smo izbjeći statičnost i monotoniju u prezentaciji, pa smo stoga u dijelu izložbe pokušali naznačiti ambijent iz kojega su ti predmeti potekli. Odabranim predmetima i fotografijama stvarnih ambijenata (većinom snimljenih prilikom terenskih istraživanja u razdoblju od 1996. do 1998. godine), te tlocrtima unutrašnjosti kuća u kojima su ti ambijenti snimani, posjetiteljima smo otvorili mogućnost doživljavanja iluzije tog prostora. Takvim pristupom i s izlaganjem predmeta koji se ne vide često na muzejskim izložbama, željeli smo prenijeti posjetiteljima dio određene atmosfere.

U jednom su segmentu izložbe izloženi pojedinačni predmeti pokućstva koji pored uporabne imaju i visoku estetsku vrijednost (škrinje, komode, kredenci, ormari, tronošci, stolci, klupe, stolovi, kreveti i kolijevke). Ti predmeti nastajali su u različitom vremenu (najstariji izloženi predmet potječe iz 16. stoljeća), a pretežito su ih izradili seoski majstori. Većina izloženih predmeta bila je korištena sve do sredine 20. stoljeća kada su prikupljeni za muzejsku zbirku. Izložba je otvorila i nov pogled na

prikupljanje predmeta za zbirku pokućstva Etnografskoga muzeja s naglaskom na prikupljanje građe pedesetih, šezdesetih, pa i sedamdesetih godina 20. stoljeća.

Da bi izložba bila što zanimljivija, a doživljaj posjetitelja stvarniji, posvetili smo veću pozornost tehničkoj potpori izložbe (slikom, zvukom, rasvjetom, te različitim efektima), kojim smo je nastojali suptilno nadopunjavati. Pored mirisnih kulis (jabuka s ormara i lavande), rabili smo svjetlosne efekte (vatra na ognjištu). Na terenskom istraživanju snimljen je i etnografski film pod nazivom "Priča o *katrigi*" kojim smo prikazali odnos čovjeka prema predmetu, čovjeka kao njegovoga stvaratelja i korisnika. Izloženim novoizrađenim stolcem, *katrigom* odaslana je poruka posjetiteljima - tradicija se nastavlja!

Novost u ovom izložbenom prikazu jest multimedijски dio. Animiranim materijalom trodimenzionalno smo prikazali kulturni krajolik i stanovanje u raznim hrvatskim područjima. Uporaba tehnologije omogućila nam je da izložene predmete povežemo s realnim prostornim i vremenskim kontekstom, te da ih iz statičnosti stavimo u pokret. Animirani je prikaz upotpunjen ambijentalnom glazbom, posebno odabranom i prilagođenom za ovu izložbu. Tijekom izložbe prikaz je bio projiciran putem računala i multimedijskog projektora na zid (veličine 3x3 metra).

Jedan od novijih načina prenošenja poruke muzejske izložbe u neko buduće vrijeme jest putem CD-ROM-a, koji smo izradili za ovu izložbu. Na njemu su tijekom trajanja izložbe posjetitelji mogli pretražiti pomoću informatičkoga kioska i dobiti detaljnije podatke o Muzeju i o samoj izložbi. Pored toga informacije o izložbi dostupne su širem krugu korisnika i putem Interneta. Tijekom trajanja izložbe bila su organizirana specijalizirana vodstva, predavanja i razgovori o temi izložbe.

Tematika i osebnost izložene građe navela me na širi kulturološki pristup koji se odražava u odabiru izloženih predmeta. Razradom ove teme i njenim prikazom kao imaginacije budućnosti nastao je i drugi dio izložbe. Izloženo je suvremeno dizajnirano pokućstvo izrađeno od ekološkog materijala budućnosti – kartona, koje potpisuje "Grupa dizajnera" i nekoliko skulptura stolica Dore Kovačević kao naznaka umjetničkog nadahnuća. U tom dijelu izložbe zastupljen je i didaktički izložbeni program koji je osmišljen kao popratni dio izložbe pod nazivom *Pogled iz dječjeg svijeta*. U njegovu nastanku tijekom školske godine 1997./98. sudjelovali su učenici pojedinih osnovnih škola Zagrebačke županije okupljeni oko grupe maketara koji su izradili makete pokućstva u mjerilu 1:10. Izložene crteže na temu *pokućstva i doživljaja doma u kojemu stanujem* slikali su tijekom 1997. godine polaznici likovne radionice Centra za kulturu Trešnjevka i posjetitelji Etno-sela Kumrovec.

Tijekom trajanja izložbe održane su pedagoške radionice za djecu i odrasle pod vodstvom muzejske pedagoginje Željke Jelavić. Dječje radionice bile su organizirane za djecu predškolske dobi u kojima su crtali na temu izložbe, a osnovci (do 13. godina) su izrađivali stolce iz kartona prema predlošku koje su dizajnirali arhitekti dizajneri. Taj predložak bio je objavljen u dječjem časopisu *Zvrk* u suradnji s Etnografskim muzejom. Arhitektica-dizajnerica Ksenija Jurinec predavala je za odrasle o kartonu kao materijalu i vodila radionicu za odgajatelje i nastavnike o izradbi svjetiljke i stolca od kartona. Povodom zatvaranja izložbe 23. listopada, 1998. održan je koncert Hrvoja Crnića - Boxera, autora ambijentalne glazbe CD-ROM-a, ovom prigodom bio je promoviran njegov novi CD pod nazivom *Futura*. U mjesecu prosincu 1998. godine postavljena je predstava *Tajna škrinje* u režiji Zvezdane Ladike zamišljena na temu izložbe. Izložbu prati katalog i CD-ROM.

Izložbu je pratio i dobro osmišljen propagandno-marketinški program koji je vodila muzejska propagandistica Mirjana Drobina. Uz redovito obavješćivanje medija, te osmišljavanja nagradne igre uz potporu sponzora izložba je bila odlično posjećena. Bila je promovirana i na Zagrebačkom velesajmu u okviru *Ambiente*, gdje je priređena mala izložba i radionica za djecu.

Izložba će gostovati u prostorima Slovenskog etnografskog muzeja u Ljubljani 2001. godine. Na temu izložbe Hrvatska televizija je snimila dvije emisije pod nazivom *Hrvatski pučki interijeri* u režiji Ive Jelačić, scenarista Zvezdane Antoš i Aleksejya Gotthardi Pavlovskog.